

מסורת הש"ס

ד"ה משלם מה שנתפסו. רבא מתוך לה לטעמיה נכלים שדרקן...

גליון הש"ס

בבב. עיין לעיל דף דג בספרי. עיין לעיל דף דג וקטן ע"פ חושי ד"ה ילוא שערות:

מוסף רש"י

תלמוד הבבלי. מי שחל לחשוב או עשו לו יסורין עד שמכר וקנה הדמים ואמר ורואה אני זביניה זביתי. ולא יוכל לחזור בו (רשב"ס ב"ב חז"ל).

הכונס פרק ששי בבא קמא

סב.

עין משפט
גר מצוה

סא מ"י פ"ד מה"ל נ"ח ה"ל י"א קמ"ג ע"ג טו"ש"פ ח"מ ס"י ח"מ ספ"י ד'... ע"ג מ"י פ"ד מה"ל נ"ח ה"ל י"א קמ"ג ע"ג טו"ש"פ ח"מ ס"י ח"מ ספ"י ד'...

במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלכה בתוך שלו והלכה בתוך שלו חבירו משלם כל מה שכתבו. כלומר נדנר שדרכו נגון מורגים וכלי נקר אלל ארנקי נגדים לא מחייבי רבנן אע"פ שקדקתו וכלל לה לעיל שיהא משלם כל מה שכתבו לרבנן כמו ל"י יהודה הוי מילי היכא דקמתי ומורגים או היכא דקמתי דברי הכל אלל הכא כמה דכריס אמוריס קמתי ורבנן מילתיהו מפרשי וילאו אמילתא דרבי יהודה קיימתי:

שאינו משלם אלא דמי שעורים. במדליק בתוך שלו איירי דמי במדליק בתוך שלו חבירו שעורין והגדיש חמין למה לא ישלם חמין כיון דחזי ליה ובסמון מדמי ליה נמי לנזמן דינר והב לנשה ופסעה בו משמע דהיינו מדליק בתוך שלו והלכה בתוך שלו חבירו:

לרבי יהודה רמחייב על נוקי טמון באש בו. לרבנן נמי היה מלי למירא דעשו תקנה כבירה בכל דבר ונגדים במורגין אלל רבומא אשמעי' דלרבי יהודה אפי' ארנקי נגדיש עשו תקנת נגול:

עשו תקנת נגול בבסור או א"א. כמז רב אלפס כגון שיש עדים שסבור וליכד ממנו ואין יודעין כמה חיקו וכל חיקו דממונא לקולא וכשם רב האי גאון כמז שישעב ויעול מחלה שלל חיקו דממונא חולקין ואין נראה לרבי לחייב כלל משום חיקו ור"ת מפרש דהך צעיא כשהמוסר מחייב את הנמסר דומיא דנגול בשנועות דגולן מחייבו אלל אם המוסר עלמו אינו יודע כמה ישבע נמסר כמה הפסדי ויעול ולרבי נראה דהך צעיא אפילו אין קמוסר יודע דומיא דתקנת נגול כלשו שאין המצער יודע כמה הפסדי הניקו דמנעי ליה כמסור אז עשו תקנתא אז לא:

מי נגזר אינשי מרגינתא בכספתא או א"א. אפילו יש עדים שהיה בו מרגינתא מצעיל ליה דשמא לא אצעי ליה לאסוקי אדעתיה להאי ולא אמרינן מאי הוה ליה גביה דאוקייה כיון דלא רגילי אינשי לאנומי כלל ולא דמי לדינר והב דלעיל דאצעי לה לאסוקי אדעתא טפי דפעמים שאומר קן דירא שאם היתה יודעת שהיא על זה לא היתה נגזר

שומתו ולא דמי נמי לארנקי נגדיש דרגילין טפי דמנחי מרגינתא בכספתא ואין לפרש דלעילן שנועה מצעיל ליה אז עשו תקנת נגול ויהא נאמן לומר שהיה בו מרגינתא דא"כ מה היה אומר לרב אפי' לאו היינו מחייבי מה ענין זה למשנתנו:

מה בין גזלן לחסמן. בלישנא דקרא אין חילוק בנייהם והכא קצעי מה בין גזלן דרבנן לחמסן דרבנן דתניא צפ' זה בורר ופסהדין דף ס"ה: הוסיפו עליהם הגולנים והחמסנים ומפרש גזלן לא יהיב דמי ובמציאת חרש שטוח וקטן כדמוקי ליה התם דלון פסול מן התורה אלל משום דרבי שלום: חמסן יהיב רבי. וכשלא אמר רואה אני כדמפרש אלל מן התורה אינו פסול אלל היכא דלא יהיב דמי אלל היכא דיהיב דמי כשר אע"ג דלא אמר רואה אני אע"פ שעובר על לאו דלא תחמוד הא אמרי' בפרק שנים אוחזין (נ"ח דף ה' ושם ד"ה ג'ל) לא תחמוד לנאנשי בלא דמי משמע ליה והיהא דסוף מכליתין (דף ק"ט). דמיימתי מחמסן בני יהודה דאפילו היכא דיהיב דמי הוה כאלו נועל נשמחו לאו דרשה גמורה היא אלל אשמכתא בעלתא דחמסן דקרא היינו גזלן דלא יהיב דמי וא"ת כיון דחמסן דיהיב דמי פסול מדרבנן א"כ כי אמרי' צפ' שנים אוחזין (ד"ב ד' ה' ושם ד"ה ג'ל) אלל הא דאמר רב הווא משניעים אוחו שנועה שאינה ברשותו נימא מיגו דחשיד כו' ומשני מורה ואומר דמי קיהיבנא מ"מ מה חירן נקר אלל הא מעבד הפקדון בידו ורואה ליפטר דנמים בעל כרחו על בעלים הרי הוא חמסן ופסול לשנועה מדרבנן ואמתי נימא מיגו דחשיד כו' וי"ל דמ"מ נגולן דאורייתא אין להוכיח שלא יהא חסוד אשנועמו ועוד דחמסן דרבנן כשר הוא ואינו פסול עד שיכירו עליו כדאמר צפ' זה בורר ופסהדין ד' ס' ו) ואפילו אלל הוא ידוע שנעשה חמסן פנין זה שמא לא ראו חמסים לפסולו כן וגם לא להכריז אלל דוקא כי שקיל ומתיף צורע בעל כרחיהו דבעלים והמקשה דקא פריק נימא מיגו דחשיד כו' אע"ג דהא דח"י קיס לן דגולן דרבנן צעי הכרזה ואינו נפסל עד אחר הכרזה כל עיקר לא הביא דברי רב הווא אלל משום דמקשה והא קעבד בלא תחמוד א"כ הוי מקשה כיון שפטר עלמו כמה שטען נגולו או לאכדו ואינו משלם דמים אלל לפי שאינו רואה ליפטר ואם היה פוטרו מן השנועה לא היה משלם כלום א"כ נימא מיגו כו' ומשני מורה ואומר כו' וגם אלל היה פוטרו מן השנועה שמא כמו קן היה משלם דמים לפי שמעבד הפקדון בידו ולהכי לא חשיד אמונא:

פסקולה

במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלכה בתוך שלו חבירו משלם כל מה שכתבו. כלומר נדנר שדרכו נגון מורגים וכלי נקר אלל ארנקי נגדים לא מחייבי רבנן אע"פ שקדקתו וכלל לה לעיל שיהא משלם כל מה שכתבו לרבנן כמו ל"י יהודה הוי מילי היכא דקמתי ומורגים או היכא דקמתי דברי הכל אלל הכא כמה דכריס אמוריס קמתי ורבנן מילתיהו מפרשי וילאו אמילתא דרבי יהודה קיימתי:

שאינו משלם אלא דמי שעורים. במדליק בתוך שלו איירי דמי במדליק בתוך שלו חבירו שעורין והגדיש חמין למה לא ישלם חמין כיון דחזי ליה ובסמון מדמי ליה נמי לנזמן דינר והב לנשה ופסעה בו משמע דהיינו מדליק בתוך שלו והלכה בתוך שלו חבירו:

לרבי יהודה רמחייב על נוקי טמון באש בו. לרבנן נמי היה מלי למירא דעשו תקנה כבירה בכל דבר ונגדים במורגין אלל רבומא אשמעי' דלרבי יהודה אפי' ארנקי נגדיש עשו תקנת נגול:

עשו תקנת נגול בבסור או א"א. כמז רב אלפס כגון שיש עדים שסבור וליכד ממנו ואין יודעין כמה חיקו וכל חיקו דממונא לקולא וכשם רב האי גאון כמז שישעב ויעול מחלה שלל חיקו דממונא חולקין ואין נראה לרבי לחייב כלל משום חיקו ור"ת מפרש דהך צעיא כשהמוסר מחייב את הנמסר דומיא דנגול בשנועות דגולן מחייבו אלל אם המוסר עלמו אינו יודע כמה ישבע נמסר כמה הפסדי ויעול ולרבי נראה דהך צעיא אפילו אין קמוסר יודע דומיא דתקנת נגול כלשו שאין המצער יודע כמה הפסדי הניקו דמנעי ליה כמסור אז עשו תקנתא אז לא:

מי נגזר אינשי מרגינתא בכספתא או א"א. אפילו יש עדים שהיה בו מרגינתא מצעיל ליה דשמא לא אצעי ליה לאסוקי אדעתיה להאי ולא אמרינן מאי הוה ליה גביה דאוקייה כיון דלא רגילי אינשי לאנומי כלל ולא דמי לדינר והב דלעיל דאצעי לה לאסוקי אדעתא טפי דפעמים שאומר קן דירא שאם היתה יודעת שהיא על זה לא היתה נגזר

שומתו ולא דמי נמי לארנקי נגדיש דרגילין טפי דמנחי מרגינתא בכספתא ואין לפרש דלעילן שנועה מצעיל ליה אז עשו תקנת נגול ויהא נאמן לומר שהיה בו מרגינתא דא"כ מה היה אומר לרב אפי' לאו היינו מחייבי מה ענין זה למשנתנו:

מה בין גזלן לחסמן. בלישנא דקרא אין חילוק בנייהם והכא קצעי מה בין גזלן דרבנן לחמסן דרבנן דתניא צפ' זה בורר ופסהדין דף ס"ה: הוסיפו עליהם הגולנים והחמסנים ומפרש גזלן לא יהיב דמי ובמציאת חרש שטוח וקטן כדמוקי ליה התם דלון פסול מן התורה אלל משום דרבי שלום: חמסן יהיב רבי. וכשלא אמר רואה אני כדמפרש אלל מן התורה אינו פסול אלל היכא דלא יהיב דמי אלל היכא דיהיב דמי כשר אע"ג דלא אמר רואה אני אע"פ שעובר על לאו דלא תחמוד הא אמרי' בפרק שנים אוחזין (נ"ח דף ה' ושם ד"ה ג'ל) לא תחמוד לנאנשי בלא דמי משמע ליה והיהא דסוף מכליתין (דף ק"ט). דמיימתי מחמסן בני יהודה דאפילו היכא דיהיב דמי הוה כאלו נועל נשמחו לאו דרשה גמורה היא אלל אשמכתא בעלתא דחמסן דקרא היינו גזלן דלא יהיב דמי וא"ת כיון דחמסן דיהיב דמי פסול מדרבנן א"כ כי אמרי' צפ' שנים אוחזין (ד"ב ד' ה' ושם ד"ה ג'ל) אלל הא דאמר רב הווא משניעים אוחו שנועה שאינה ברשותו נימא מיגו דחשיד כו' ומשני מורה ואומר דמי קיהיבנא מ"מ מה חירן נקר אלל הא מעבד הפקדון בידו ורואה ליפטר דנמים בעל כרחו על בעלים הרי הוא חמסן ופסול לשנועה מדרבנן ואמתי נימא מיגו דחשיד כו' וי"ל דמ"מ נגולן דאורייתא אין להוכיח שלא יהא חסוד אשנועמו ועוד דחמסן דרבנן כשר הוא ואינו פסול עד שיכירו עליו כדאמר צפ' זה בורר ופסהדין ד' ס' ו) ואפילו אלל הוא ידוע שנעשה חמסן פנין זה שמא לא ראו חמסים לפסולו כן וגם לא להכריז אלל דוקא כי שקיל ומתיף צורע בעל כרחיהו דבעלים והמקשה דקא פריק נימא מיגו דחשיד כו' אע"ג דהא דח"י קיס לן דגולן דרבנן צעי הכרזה ואינו נפסל עד אחר הכרזה כל עיקר לא הביא דברי רב הווא אלל משום דמקשה והא קעבד בלא תחמוד א"כ הוי מקשה כיון שפטר עלמו כמה שטען נגולו או לאכדו ואינו משלם דמים אלל לפי שאינו רואה ליפטר ואם היה פוטרו מן השנועה לא היה משלם כלום א"כ נימא מיגו כו' ומשני מורה ואומר כו' וגם אלל היה פוטרו מן השנועה שמא כמו קן היה משלם דמים לפי שמעבד הפקדון בידו ולהכי לא חשיד אמונא: